

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/129/2016
Identifikačné číslo spisu:	8312201892
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8312201892.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobkyne X. A., bývajúcej v Q., zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Řeřichovou, PhD., so sídlom v Humennom, Mierová 2529/87, proti žalovanému Y. A. bývajúcemu v Q., zastúpenému advokátom Mgr. Václavom Podolšským, so sídlom v Humennom, Námestie slobody 1, o určenie neplatnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 17C/30/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. októbra 2014 sp.zn. 6Co/230/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. apríla 2013, č.k. 17C/30/2012- 94 žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 425,41 €, štátu náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak s odôvodnením, že dohoda o vyporiadaní BSM zo dňa 6. júla 2009 uzatvorená medzi stranami sporu je platná, nakoľko bola uzatvorená po zániku BSM v písomnej forme, pričom je z nej zrejmé, ktorých vecí sa vyporiadanie týkalo a akým spôsobom bolo BSM vyporiadané. Vychádzajúc z princípu zmluvnej voľnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov táto dohoda nie je v rozpore s ustanovením § 150 Občianskeho zákonníka. Neplatnosť dohody nespôsobuje ani to, že jej súčasťou nebolo vyporiadenie všetkých spoločných majetkových práv a povinností manželov, nakoľko spoločné pohľadávky a dlhy manželov podľa § 143 Občianskeho zákonníka do BSM nepatria. Keďže predmetná dohoda má účinky len voči tým, ktorí ju uzatvorili, práva tretích osôb voči manželom ostávajú nedotknuté. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobkyne, že dohodu uzatvárala pod nátlakom, v tomto smere neunesla dôkazné bremeno. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., o trovách konania štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto

rozhodnutiu podala odvolanie žalobkyňa.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. októbra 2014 sp.zn. 6Co/230/2013 potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a vo výroku o trovách konania ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). V odôvodnení sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvej inštancie a v podrobnostiach odkázal na jeho odôvodnenie. Zdôraznil princíp zmluvnej interpretácie v občianskoprávných vzťahoch a tiež poukázal na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že znenie dohody o vyporiadaní BSM navrhla a vypracovala práve žalobkyňa. Podľa výpovede žalobkyne dohodu o vyporiadaní BSM, ako aj darovaciu zmluvu uzatvorenú na jej základe, podpísala bez výhrad a tiesne. Odvolací súd nepovažoval dohodu za neplatnú ani pre rozpor s dobrými mravmi, len samotná existencia disproporcie podielov, resp. ich výšky, v dohode nespôsobuje jej neplatnosť. Výrok o trovách konania zrušil ako predčasný, nakoľko súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní nezaoberal aplikáciou ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku napadla dovolaním, doplneným podaním z 18. decembra 2015, žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odvodzovala od ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), ako dovolací dôvod uviedla aj ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Vadu zmätočnosti konania videla dovolateľka v nepresvedčivosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, ktorého odôvodnenie nezodpovedalo ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. Trvala na tom, že uzatvorená dohoda je neplatná, nakoľko ju podpísala pod psychickým nátlakom a v tiesni. Vytýkala súdom, že sa nezaoberali príčinami, ktoré ju k uzatvoreniu tejto dohody viedli. Dohodu považovala za neplatnú aj pre rozpor s ustanoveniami § 149, § 150 a § 3 Občianskeho zákonníka. V doplnení dovolania sa dovolateľka podrobne zaoberala skutkovými a právnymi otázkami sporu, za neurčitú a nejasnú považovala dohodu najmä v čl.3 bod 1 a čl.4 bod.1. Namietala nedostatočne vykonané dokazovanie a správnosť vyhodnotenia vykonaného dokazovania súdmi. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný k podanému dovolaniu uviedol, že uzatvorená dohoda je platná a podaná žaloba účelová. Napadnuté rozhodnutia považoval za vecne správne, zodpovedajúce vykonanému dokazovaniu a dostatočne odôvodnené. Žiadal, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol.

5. V následných vyjadreniach oboch strán sporu, žalobkyňa zotrvala na podanom dovolaní a namietaných dovolacích dôvodoch a žalovaný na svojom predchádzajúcom vyjadrení k dovolaniu, pričom podané dovolanie označil za nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Žalobkyňa dovolaním napadla potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje

znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 a 2, 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd, nepreukázaná bola tiež vada konania namietaná žalobkyňou (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

10. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

11. Žalobkyňa videla odňatie možnosti konať pred súdom v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené.

12. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

13. V zmysle citovaného stanoviska bola vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľkou považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladala (pozri napr. sp.zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

14. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

15. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobkyne. Námietky dovolateľky v tomto smere predstavovali skôr vyjadrenie jej nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré ale bez ďalšieho nepostačujú na založenie existencie vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladalo. Ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dávalo totiž odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým či právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci sa účastníkom neodnímal možnosť uplatnenia procesných práv v konaní v zmysle §

237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (R 54/2012, R 43/2003). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

16. Prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

17. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

18. Napokon žalobkyňa v dovolaní výslovne namietala nesprávne právne posúdenie veci súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu ale nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. V danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.